

Průvodka

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0802
Název projektu	Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo a název šablony klíčové aktivity	III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Příjemce podpory	Gymnázium, Jevíčko, A. K. Vitáka 452
Název DUMu	George Orwell
Název dokumentu	VY_32_INOVACE_03_02
Pořadí DUMu v sadě	2
Vedoucí skupiny/sady	Mgr. Jana Sedláčková
Datum vytvoření	13. 1.. 2013
Jméno autora	Mgr. Jana Sedláčková
E-mail autora	janasedl@centrum.cz
Ročník studia	čtvrtý ročník
Předmět nebo tematická oblast	Český jazyk a literatura
Výstižný popis způsobu využití materiálu ve výuce	Životopisný materiál jednoho z předních světových autorů 2. poloviny 20. století, včetně rozboru Farma zvířat Inovace-mezipředmětové vztahy – Dějepis, ZSV

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

reg. č.: CZ.1.07/1.5.00/34.0802

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

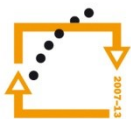
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

George Orwell

(1903 – 1950)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

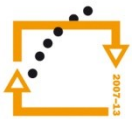

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

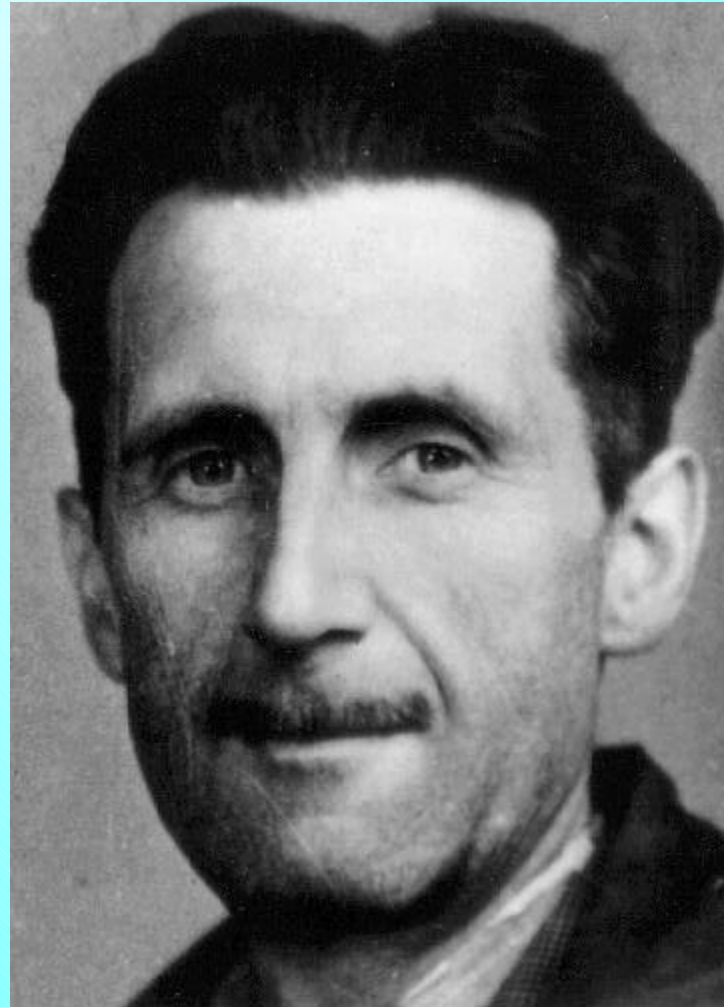

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

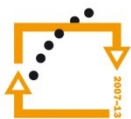
http://en.wikipedia.org/wiki/File:George_Orwell_press_photo.jpg, .licence PD

Životní osudy

- vlastní jméno Eric Arthur Blair
- narodil se v Motihari v Indii
- vyrůstal v Oxfordshiru (přezdívka Orwell)
- soukromá škola, prestižní Eton
- sloužil v Indické imperiální policii v Barmě
- toulá se po světě – Paříž, Londýn
- vášnivý socialista, odpůrce fašismu, zastánce rovnosti

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

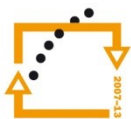
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- první romány – Farářova dcera, Bože chraň aspidistru
- dobrovolník ve španělské občanské válce (Hold Katalánsku – zážitky)
- během druhé světové války – přesvědčení, že kapitalistický systém nemá šanci na přežití
- války se neúčastní – vleklá tuberkulóza
- dva roky před smrtí píše svá nejznámější díla

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Orwell
("George Orwell")

<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Orwell-Signature.svg>, licencePD

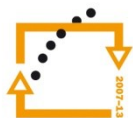
Farma zvířat (konec 1943)

1984

- obě díla jsou založena na kritice Stalina a poměrů tehdejšího Sovětského svazu
- české vydání 1946, během totality zakázáno, vydáno později 1981 v exilu
- 1954 - animovaný film (Joy Batchelor)
- 1999 – hraný film

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

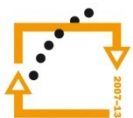
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Otázky:

1. Jaké literatury je představitel G. Orwell?
2. Pod jakým názvem bylo první dílo vydáno v exilu?
3. Co znamená slovo „orwell“?
4. Který režisér natočil hranou verzi Farmy zvířat?

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

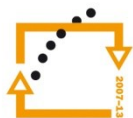
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Odpovědi:

1. Sci-fi, antiutopie
2. Zvířecí statek, Zvířecí farma
3. Říčka z kraje jeho dětství
4. John Stephenson

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

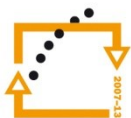
Další díla:

1984

- utopický román, líčí praktiky totalitní společnosti
- Londýn 1984
- Oceánii vládne Velký Bratr, nejasná identita, forma nejagresivnější totality
- myšlení lidí je kontrolováno uměle zaváděným jazykem – newspeak
- videosystémy, odposlechy - ideopolicie

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

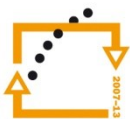
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- nejtěžší zločin – ideozločin (špatné smýšlení)
- proléti (85% obyvatelstva), žijí hůř než zvířata, pouze sex, pivo, loterie
- straníci, těm je likvidován rodinný život, trestá sexualitu
- budoucnost? Proléti X Straníci
- hlavní hrdina postupně vše odhaluje, je odhalen, týrán a na svobodu puštěn až po přeprogramování
- stává se z něj oddaný milovník Velkého bratra
- je popraven

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

("George Orwell")

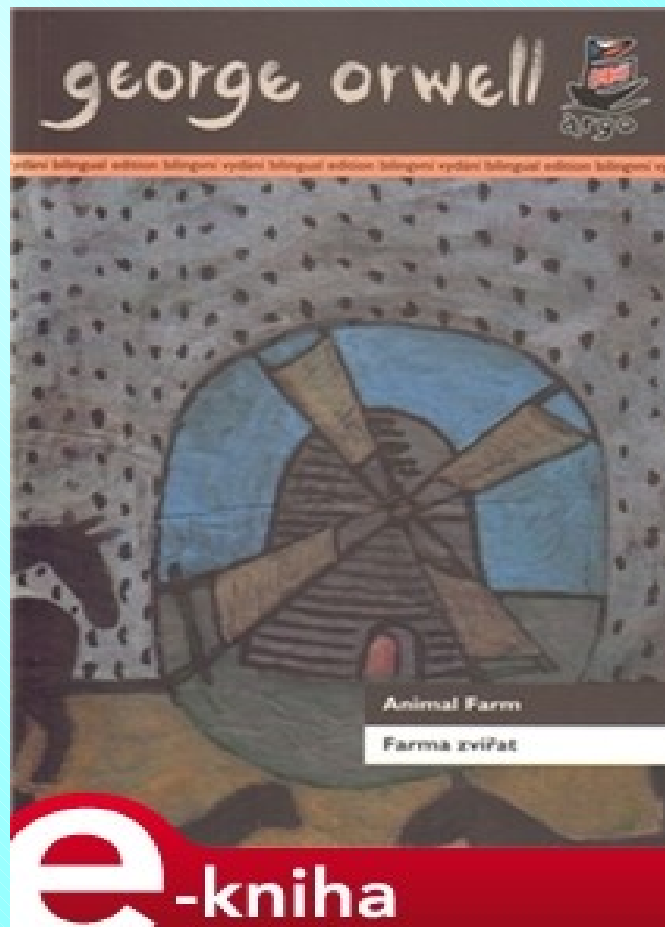

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

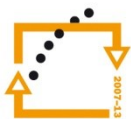
<http://www.kosmas.cz/knihy/173728/farma-zvirat-animal-farm/>, licence PD

Farma zvířat

- 1945
- antiutopické, alegorické dílo
- literatura 2. poloviny 20. století
- bajka
- myšlenka fiktivní společnosti, přežívající na jednom ideologickém principu
- utlačování lidí politickým systémem

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Funkce díla

- estetická
- informativní
- formativní

Otázky:

Vysvětlete všechny funkce na tomto díle:

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

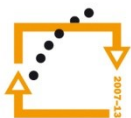
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Odpovědi:

- hravost textu, prvky bajky, humor
- informace o vztazích mezi lidmi a následně zvířaty
- měli bychom si vážit svobody, přátelství, nepovyšovat se a mít úctu k ostatním

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

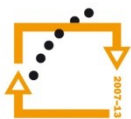
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Plány literárního díla

- plán jazykový
(stručnost, jasnost, příběh je založený na dialozích, totalitní hesla, prázdnota hesel, degenerace tvůrčího myšlení)
- plán tematický
(hlavní téma, postavy, prostředí, děj)
- plán kompoziční
(kompozice, členění textu, forma vyprávění)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Plán jazykový

- totalitní mluva, prázdná hesla, bezmyšlenkovitost, fráze

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

*...Cožpak není úplně jasné, soudruzi, že toto zlo našeho života pochází z tyranie lidských bytostí? Produkty naší práce nám budou patřit pouze tehdy, zbavíme-li se Člověka!
Mohli bychom získat svobodu a bohatství téměř ze dne na den!
Co tedy musíme udělat? Ve dne v noci, tělem i duší pracovat na svržení lidské rasy. A to je moje poselství, soudruzi:
REVOLUCE!*

ORWELL,G.,Farma zvířat.Praha:Práce. 1991.SBN 80-208-0159-6,str.7

- prázdná hesla, ideologické texty

*... Moře sena, moře zrní,
každý bude spokojen.
Jetel oves, boby taky
budou naše v onen den...*

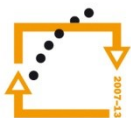
ORWELL,G.,Farma zvířat.Praha:Práce. 1991.SBN 80-208-0159-6,str.9

Ptáci Kulišovým dlouhým výrazům příliš nerozumněli, ale přijali toto vysvětlení, a tak se všechna hloupější zvířátka hned začala učit novou příručku nazpaměť. Heslo: ČTYŘI NOHY DOBRÉ, DVĚ ŠPATNÉ...

ORWELL,G.,Farma zvířat.Praha:Práce. 1991.SBN 80-208-0159-6,str.19

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

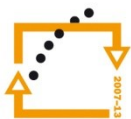
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Plán tematický

- Téma: formou bajky nám ukazuje politické vztahy a děje mezi lidmi
- Postavy:
 - prasata – nejchytřejší zvířata
 - Major – iniciátor revoluce, představitel V.I. Lenina (lebka je také po smrti vystavena)
 - Kuliš – Trockij, vyšachován svým sokem Stalinem, Kuliš je zavražděn psy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Napoleon – Stalin, po odstranění Kuliše se stává hlavou farmy

Pištík - vůdce propagandy

psi – NKVD, tajná policie, potírá teror

Boxer, kůň – pracant, budovatel

Molina, klisna – parádnice, uteče z farmy

ovce - tupý dav, bez názoru, ideální materiál pro totalitního vládce

slepice - postaví se na odpor, potlačen

Benjamin, osel – skeptický intelektuál

Krkavec – představuje víru

pan Jones – pijan, symbol minulého režimu

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Děj:

1. kapitola:

Odehrává se na anglickém statku, čas není blíže určen, majitelem je jistý pan Jones, který je na zvířata nebývale krutý. Jednoho dne, opilý, zapomene zavřít vrátka a zvířata se sejdou ve stodole.

Jedno z prasat nastíní možnost revoluce:

...Člověk je jediný tvor, který konzumuje, aniž by produkoval. Nedává mléko, nesnáší vejce, neutáhne pluh a neumí utíkat tak rychle, aby chytil zajíce. Přesto je pánem všech zvířat, nutí je pracovat...

ORWELL,G.,Farma zvířat.Praha:Práce. 1991.SBN 80-208-0159-6,str.6

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

1. kapitola:

Zvířata na farmě se vzbouří a vyženou odtud všechny lidi.

...Pan Kuliš, který psal nejlépe, vzal mezi dva paznehty štětec, zamazal nápis PANSKÁ FARMA a na jeho místo napsal FARMA ZVÍŘAT. Tak se ode dneška měl statek jmenovat...

...Tato příkázání jsou nezaměnitelnými zákony, jimiž se na farmě musí zvířata navždy řídit....

- 1. Každý, kdo chodí po dvou nohách, je nepřítel.*
- 2. Každý, kdo chodí po čtyřech nohách nebo má křídla, je přítel*
- 3. Žádné zvíře nebude chodit oblečené*
- 4. Žádné zvíře nebude spát v podteli*
- 5. Žádné zvíře nebude pít alkohol*
- 6. Všechna zvířata jsou si rovna*

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

2. kapitola:

Život zvířat na farmě bez lidí, žijí zde v klidu, spokojeně a stanoví si pravidla. Základem je, že jsou si všichni rovni, ALE... Prasata dostávají mléko a jablka, ostatní ne...

...“Ptačí křídla, soudruzi, máte na pohyb, nikoli na práci. Proto jsou považovány za nohy. Charakteristickým znakem člověka je ruka – nástroj, kterým člověk páchá příkoří.“

Heslo ČTYŘI NOHY DOBRÉ, DVĚ ŠPATNÉ bylo napsáno na zed' stodoly hned vedle sedmi přikázání a většími písmeny...

ORWELL,G.,Farma zvířat.Praha:Práce. 1991.SBN 80-208-0159-6,str.19

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

3. kapitola:

Bývalý majitel, pan Jones, chce farmu zpět, zaútočí na ni, ale zvířata útok ustojí.

...Utekli všichni až na jednoho. Vzadu na dvoře strkal Boxer kopytem do mladíka ležícího tváří v blátě a snažil se jej otočit. Hoch se nepohnul.

„Je mrtev,“ řekl Boxer smutně. „Nechtěl jsem, aby to dopadlo Takhle. Zapomněl jsem, že mám podkovy, kdo mi ale uvěří, že jsem to neudělal schválně?“

„Žádný soucit, soudruhu!“ křičel Kuliš, jemuž stále krvácely rány.

„Válka je válka! Dobrá lidská bytost je mrtvá lidská bytost!“

ORWELL, G., *Farma zvířat*. Praha: Práce. 1991. SBN 80-208-0159-6, str. 23

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

4. kapitola:

Prase Napoleon vyžene prase Kuliše
a převezme na farmě moc, začne být daleko
přísnější.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

*...Od teď se veškeré otázky, spojené s prací na farmě budou řešit ve zvláštním výboru prasat, jemuž bude předsedat on...
...Zvířata se nadále budou v neděli dopoledne scházet, aby vzdala čest vlajce, zazpívala Zvířata Anglie a převzala rozkazy na další týden. Diskutovat se však již nebude...*

ORWELL, G., Farma zvířat. Praha: Práce. 1991. SBN 80-208-0159-6, str. 29

5. kapitola:

Napoleon začne obchodovat s lidmi a spát v lidském stavení, což je proti pravidlům. Pištík ale všechny upozorní, že pravidla neexistují. Do sporu se dostane Napoleon s Kulišem kvůli tomu, že spadne větrný mlýn. Ale ten spadne díky bouři. Napoleon se ho chce ale zbavit.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

6. kapitola

Napoleon za vše špatné viní Kuliše, a ta zvířata, která byla na straně Kuliše, zabije. Zakáže zpívat i hymnu, prý je revoluční.

... „Soudruzí!“ křičel Pištík a nervózně poskakoval, „vyšla najevo hrozná věc. Kuliš se zaprodal Frederickovi ze Stračina, který se na nás chystá zaútočit a naši farmu zabrat! Kuliš ho při tom má vést! Ale ještě něco horšího: myslili jsme si, že Kulišova zrada byla způsobena jeho ješitností a ambicemi. To jsme se ale, soudruzí, mýlili. Víte, co byl skutečný důvod? Kuliš totiž byl Jonesovým spojencem od úplného začátku!...

ORWELL, G., Farma zvířat. Praha: Práce. 1991. SBN 80-208-0159-6, str. 40

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

7. kapitola

Zvířata si začínají uvědomovat, že možná za pana Jonese bylo lépe. Opět dojde k útoku lidí na farmu zvířat, spoustu zvířat je zabito, přesto zvířata zvítězí. Napoleon začne pít whisky, což je opět proti původním pravidlům. Pištík vše opravuje, mění.

...Napoleonovi se běžně začaly připisovat zásluhy za každý úspěch či šťastný krok. Často bylo možné zaslechnout, jak jedna slepice říká druhé: „Pod vedením našeho drahého Vůdce, soudruha Napoleona, jsem snesla pět vajec za šest dní.“...

ORWELL, G., Farma zvířat. Praha: Práce. 1991. SBN 80-208-0159-6, str. 47

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

8. kapitola Zemře kuň Boxer.

... „Sbohem, Boxere,“ volali všichni. „Sbohem!“

„Blázni! Blázni!“ křičel Benjamin, poskakoval kolem nich a tloukl rozčileně kopyty do země. „Vy blázni! Copak nevidíte, co je Napsáno na boku káry?“

Zvířata se zarazila a ztišila. Majka začala písmena slabikovat. Ale Benjamin ji odstrčil a do hlubokého ticha četl:

„Alfred Simmonds, koňský řezník a klihař, Willington. Dodávky kostí, masa, kůží. Copak nechápete, co to znamená? Boxera odvázejí na porážku!“

ORWELL, G., Farma zvířat. Praha: Práce. 1991. SBN 80-208-0159-6, str. 60, 61

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

9. kapitola

Prasata se naučí chodit, a když si dají schůzku s lidmi, ostatní zvířata je pozorují a neví již, kdo je prase a kdo člověk.

*... „Je tam oněch Sedm přikázání, jako dříve, Benjamine?“
A Benjamin poprvé porušil svoji zásadu, když jí přečetl, co je na zdi napsáno. Nebylo tam nic mimo jediného přikázání. To znělo:*

**VŠECHNA ZVÍŘATA JSOU SI ROVNA,
ALE NĚKTERÁ
JSOU SI ROVNĚJŠÍ...**

ORWELL, G., Farma zvířat. Praha: Práce. 1991. SBN 80-208-0159-6, str. 67

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

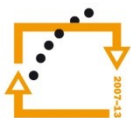
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Plán kompoziční

- er-forma
- kompozice je chronologická, rozdělená do kapitol
- jednoduchá kompoziční výstavba, o to sugestivnější obsah
- alegorie
- výrazná symbolika

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

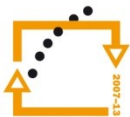
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Okolnosti vzniku díla

- píše ji v době, kdy je již velmi těžce nemocen
- nesdílí euforii a optimismus
- ukazuje na přetrvávající, aktuální problémy
- varování před totalitními systémy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

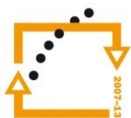
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Vliv díla

- Zemjatin: My
- Bradbury: 451° Fahrenhaita
- Heller: Hlava XXII
- Deníky Josepha Goebbelse
- Paměti W. Churchilla
- Deník Anny Frankové

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Zdroje:

ORWELL,G.,Farma zvířat.Praha:Práce. 1991.SBN 80-208-0159-6

Obrázky:

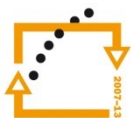
http://en.wikipedia.org/wiki/File:George_Orwell_press_photo.jpg, licence PD, (cit. 10-1-2013)

<http://en.wikipedia.org/wiki/File:Orwell-Signature.svg>,licencePD,(cit. 10-1-2013)

<http://www.kosmas.cz/knihy/173728/farma-zvirat-animal-farm>, licence PD, (cit. 10-1-2013)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost**

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Materiál je určen pro bezplatné užívání pro potřebu výuky a vzdělání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.

Dílo smí být dále šířeno pod licencí CC BY – SA (www.creativecommons.cz).